

ИМОМ ХУСАЙН

Имом Хусайн розияллоху анху акаларининг вафотларидан кейин Мадинада истикомат қилишни давом этдирдилар. У кишининг обрўлари катта эди. Хамма хурматларини қилар эди. Хатто баъзи оталарига қарши ишларда қатнашган кишилар узр ҳам айтар эди.

Имом Тобароний Ражо ибн Робийъадан ривоят қилади:

«Расулуллох соллаллоху алайхи васалламнинг масжидларида эдим. Бирдан Хусайн ибн Али розияллоху анху ўтиб қолди ва салом берди. Қавм у кишига алик олди. Абдуллох ибн Амр розияллоху анху сукут сақлади. Ибн Амр қавм жим бўлганидан кейин овозини қўтариб:

«Ва алайкассалому ва рохматуллохи ва баракотуху!» деди-да, олдидагиларга қараб:

«Сизларга ер аҳли ичидан осмон аҳли учун энг махбуб зот ҳақида хабар берайми? У манави ўтиб кетган. Аллохга қасамки, Сиффийн кечаларидан бери мен унга бир огиз сўзлаганим йўқ, у менга бир огиз сўзлагани йўқ. Аллохга қасамки, унинг мендан рози бўлмоғи, мен учун Ухуд тоғи(ча тиллом бўлгани)дан афзал», деди.

Шунда Абу Саъид розияллоху анху унга:

«Ундок бўлса, унинг олдига бормайсанми?!» деди.

«Тўғри айтасан», деди у.

Икковлари боришга аҳдлашишди. Мен ҳам улар билан бирга бордим. Абу Саъид изн сўради. Бас, унга изн берди. Биз ичкарига кирдик. У Ибн Амрга ҳам изн сўради. Изн бермаганига қўймади. Охири Хусайн унга ҳам изн берди. У ҳам кирди. Унинг кирганини кўрганда ўтирган холида Хусайннинг ёнидан жой бўшатди. Хусайн унинг ёнига сурилиб олди. Ибн Амр ўтирмай тик тураверди. Бу ҳолни кўргандан кейин Абу Саъиднинг ёнини бўшатиб унга жой очди. У икковларининг орасига ўтирди. Кейин Абу Саъид бўлиб ўтган гапни айтди. Шунда у:

«Шундоқми, эй Ибн Амр? Менинг ер аҳли ичида осмон аҳли учун энг махбуб эканимни биласанми?» деди.

«Шундоқ! Қабанинг Роббисига қасамки! Албатта, сен ер аҳли ичида осмон аҳли учун энг махбуб зотсан!» деди у.

«Сиффийн қуни менга ва отамга қарши қитол қилишга сени нима мажбур қилди?!

Аллохга қасамки, отам мендан яхши эди!» деди.

«Тўғри! Лекин Амр менинг устимдан Расулуллох соллаллоху алайхи васалламга шикоят қилиб, Абдуллох қундузи рўза тутиб, кечасини бедор ўтказди, деди. Шунда Расулуллох соллаллоху алайхи васаллам менга, намоз ҳам ўқи, ухлагин ҳам, огзинг очик ҳам юр ва Амрга итоат қил!» дедилар. Сиффийн қуни бўлганда у менга қасам ичиб туриб олди. Аллохга қасамки, мен уларнинг қорасини қўпайтирмадим, улар учун қилич чопмадим, найза ҳам санчмадим ва ўқ ҳам отмадим», деди.

Шунда Хусайн:

«Холиққа маъсият бўладиган нарсда махлукқа итоат қилиш йўқлигини билмасмидинг?» деди.

«Билардим», деди у.

Кейин у узрни қабул қилгандек бўлди».

Имом Хусайн розияллоху анху дуоси макбул зотлардан эдилар. У кишининг дуолари тўсиқсиз қабул бўлганини кўрган зотлар бир қанча ривоятлар қилганлар.

Ибн Саъд рахматуллохи алайх Абу Авндан ривоят қиладилар:

«Хусайн ибн Али розияллоху анху Мадинадан Макка сафарига чиққанида Абу

Мутийънинг олдидан ўтди. У кудугини казитган эди. Ибн Мутийъ унга:

«Ушбу кудугимни тозаладим. Бугун вақти бўлди, аммо челаққа сувдан бирор нарсачикмаяпти. Аллоҳга биз учун унда барақа бўлишини сўраб, бир дуо қилсанг», деди.

«Унинг сувидан олиб кел», деди.

У бир оз сув келтирди. У ундан ичди-да, огзини чайиб туриб, кудукка пуфлади. Кудукдан кўпгина чучук сув чиқа бошлади».

Олтамишинчи хижрий санада халифа Муовия ибн Абу Суфён розияллоху анху вафот этиб ўрнига ўгли Язидни халифа қилиб қолдирди.

Шом аҳли унга байъат қилдилар. Сўнгра Язид Мадинага ўзига байъат олиш учун одам юборди. Имом Хусайн розияллоху анху ва Абдуллох ибн Зубайр унга байъат қилишдан бош тортдилар ва ўша кечаси Мадинаи Мунавварадан чиқиб Маккаи Мукаррама томон йўл олдилар.

Муовия розияллоху анхунинг замонидаёқ Ирок аҳли Имом Хусайн розияллоху анхуга мактуб ёзиб, ўзлари томон қорлашар ва халифалиқни талаб қилишга ундашар эдилар. Язидга байъат қилинганидан кейин Имом Хусайн розияллоху анхунинг фикрлари бир ерда тўхтамай узок ўйладилар, бир жойларида турмокчи бўлдилар, бир Ирок аҳли томон юрмокчи бўлдилар.

Абдуллох ибн Зубайр розияллоху анху у кишини Ирокка боришлари тарафдори бўлса, Абдуллох ибн Аббос розияллоху анху уларни рад қилдилар.

Абдуллох ибн Умар розияллоху анху: «Сен чик-ма, Аллох таоло Расулуллох соллаллоху алайхи васалламни дунё ёки охиратни танлаш ихтиёрини қўйганда охиратни ихтиёр қилганлар. Сен у зотнинг бир бўлагисан. Сен дунёга ноил бўлмайсан», дедилар. У кишини қучоқлаб, йиглаб хайрлашдилар. Кейинчалик ҳам Ибн Умар розияллоху анху, Хусайн бизга қолиб қолган эди, деб юрар эдилар.

Имом Хусайн розияллоху анху Маккада эканлиқларини билиб Макка аҳли ҳам, умрачилар ҳам у зотнинг зиёратига келар эдилар. Табиийки, бўлаётган ишлардан гап-сўз ҳам бўлар эди. Баъзилар у кишини Язидга қарши қилишга ҳам ундар эдилар. Ирокдаги шийъалар бошлиқлари Сулаймон ибн Сорд ал-Хузотийникида тўпланишиб, Имом Хусайн розияллоху анхуга мактуб ёзиб, у кишига байъат қилишга ваъда беришдилар. Улар юз эллик саҳифача мактуб ёздилар.

Имом Хусайн розияллоху анху уларнинг мактубини олгач, қуйидаги мактубни ёздилар: «Аммо баъду; Сизлар қасд қилган нарсани фахм-ладим. Мен сизларга ўз иним, амакиваччам ва аҳли байтим ичида ишончли одамим бўлмиш Муслим ибн Ақийлни юбордим. Мен унга сизнинг ишингиз, фикрингиз ва холингиз ҳақида менга мактуб ёзишини амр қилдим. Агар сизнинг кўпчилигингизнинг, ақлларингизнинг фикри менга юборган элчиларингиз келтирган нарсага жамланган бўлса, иншааллох тезда олдингизга бораман. Умрим ила қасамки, имом факатгина Китобга амал қилувчи, адолат ила турувчи, ҳақ динни диёнат тутувчи, холос. Вассалом».

Сўнгра Имом Хусайн розияллоху анху Муслим ибн Ақийлни чақириб, Куфа томон юбордилар. Ўша пайтда Куфанинг амири Нуъмон ибн Башир Ансорий эди. Шийъалари унинг олдига қелиб ўз гапларини гапира бошладилар. Бундан хабардор бўлганидан кейин Нуъмон минбарга чиқиб хутба қилди:

«Аммо баъду; Фитнага ва тафриқага шошилманглар. Чунки бу икки нарса одамларнинг ҳалок бўлишига, қонларнинг тўқилишига ва молларнинг таланишига сабаб бўлади», деди.

Нуъмон ибн Башир ҳалим, обид ва тинчликни яхши кўрадиган одам эди. У яна

куйидагиларни айтди:

«Мен факат ўзимга карши уруш килганлар билан уруш киламан, холос. Мен сизнинг уйкудагингизни уйготмайман, сизларга тегажклик килмайман, гумон ва тухмат билан олмайман. Аммо ваъдангизда турмасангиз, байъатингизни бузсангиз ва имомингизга хилоф килсангиз, Аллохга касамки, агар сиздан менга бирорта ёрдам берувчи бўлмаса ҳам, ўзим ҳаммангизни чопаман. Сизларнинг ичингизда хакни билувчилар ботилга юрувчилардан кўп бўлса керак деган, умиддаман», деди.

Шунда Бани Умайянинг тарафдори бўлган бир одам ўрнидан туриб:

«Сен айтган нарсa билан иш битмайди. Бу заифхольнинг гапи!» деди.

«Аллохнинг тоатида заифхоль бўлганим мен учун Аллохнинг маъсиятида азиз бўлганимдан кўра яхшироқ», деди.

Халиги одам Язидга хат ёзиб, Муслим ибн Акийлни келгани, одамлар унга байъат килганини билдирди. Ва «Агар Куфа сеники бўлишини истасанг, унга бир кучли кишини юбор. У сенинг амрингни ўтказсин ва душманларингга карши сен килган ишни килсин. Нуъмон заиф ёки ўзини заифликка соладиган одам», деб ёзди.

Язид Нуъмонни бўшатиб, ўрнига Басра амири Убайдуллох ибн Зиёдни юборди. Уни икки вилоятга волий килди ва Муслим ибн Акийлни тутиб ўлдиришни ёки сургун қилишни буюрди.

Ибн Зиёд Куфага келиб, одамларга куйидаги хутбани килди:

«Аммо баъду; Албатта, мўминларнинг амири мени сизнинг шахрингизга, чегарангизга ва ўлжангизга волий килди. У киши мени мазлумингизга инсоф қилишга, махрумингизга ато беришга, кулок осиб итоат қиладиганингизга яхшилик қилишга, ишончсиз ва осий бўлганларингизга шиддатли бўлишга амр қилди. Мен сиз хакингизда у кишининг амрига итоат киламан, ахдини жорий қиламан. Мен сизнинг яхшингизга отадек бўламан. Мен сизнинг итоаткорингизга тугишган акадек бўламан. Ким амримни тарк қилса ва ахдимга хилоф қилса, қиличим ва камчим ўшанинг бошида ўйнайди. Хар бир одам ўзини билсин», деди.

Сўнгра у бошликларни ва одамларни каттик тутди. Уларга: «Менга гариблар хакида, ичингиздаги мўминларнинг амирига қаршилар, хаворижлар ва хилофу таффрикани истайдиган шубхачилар хакида ёзиб беринглар. Ким ёзиб берса, жавобгарликдан холий бўлади. Ким ёзиб бермаса, ўз қарамоғидагиларни ўзи тийиб олсин. Улардан бирор киши бизга хилоф қилмасин, бирортаси қарши чиқмасин. Ким буни қилмаса, бизнинг зиммамизда эмас, унинг қони ва моли ҳалол. Қайси бошликнинг одамлари ичида мўминларнинг амирига қарши одам бўла туриб бизга билдирмаса, ўз ҳовлисининг дарвозасига осилади, унинг минтақаси атодан махрум бўлади», деди.

Муслим ибн Акийл Ибн Зиёдни бу гапларини эшитди ва Хонё ибн Урва ал-Муродийнинг ҳимоясини сўради. У уни ўз ҳимоясига олди. Шиъъалар унинг олдида бориб турдилар.

Ибн Зиёдга бунинг хабари етганда Хонё ибн Урва ал-Муродийни чақириб:

«Эй Хонё, ҳовлингда мўминларнинг амирига қарши нима ишлар бўлаётир?! Муслимни олиб келиб ҳовлингга киритибсан. Унга қилох ва қилох жамлаб берибсан. Булар махфий қолади деб ўйлабсан?!» деди.

Хонё инкор қила олмади. Ибн Зиёд ундан Муслимни топширишни талаб қилди. У ор-номусдан қўриқиб, бош тортди. Ибн Зиёд уни қалтақлатиб, қамаб қўйди.

Бу хабар Муслим ибн Акийлга етиб борганда ўзлари қелишиб олган шиор «Ё Мансур!»ни айтиб нидо қилди. Унга ўн саккиз минг киши байъат қилган бўлиб, улардан тўрт минг

ховли атрофида турган эдилар. Нидодан кейин кўп одам тўпланди. Муслим уларни курашга тайёрлади ва каср томон юриш бошлади. Улар келиб, касрни ўраб олдилар. Масжид, бозор ва атроф одамларга тўлиб кетди.

Ибн Зиёд билан ўттизта миршаб, йигирмата кўрикчи, ахли байти ва хизматчилари бор эди, холос. Одамларнинг обрўилари унинг олдига кела бошладилар. У Касир ибн Шихоб ал-Хорисийни чакириб ўзига итоат киладиганларни тўплаб, Муслимнинг одамларини кўрkitиб, ундан айнитишни топширди. Сўнгра у Мухаммад ибн Ашъасга ўз кабиладошларини олиб чикиб, омонлик байроги тикиб, ким ўшани остига келса, омон қолишини билдирди. Бошка ашрофларга ҳам худди шундок қилишни амр қилди. Ибн Зиёд баъзи ашрофларни ўзи билан бирга туришларини талаб қилди. Шундок қилиб, одамларни ташвикот қилиш бошланди.

Бу тадбирлардан кейин одамлар аста-секин тар-кала бошладилар. Муслим ибн Акийл билан масжид ичида ўттиз киши қолди, холос. Сўнгра у беркиниб олди. Ибн Зиёд унинг беркинган жо-йини аниқлаб, Мухаммад ибн Ашъасга уни тутиб қелишни буюрди. У амрни бажарди. Йўлда келаётиб Муслим Мухаммад ибн Ашъасга:

«Менга омонлик беришдан ожизлигингни билиб турибман. Хусайнга одам юбориб, менинг холимдан хабар беришга, унинг ахли байти ила қайтаришга, Куфа ахлининг гапларига учмасликка, улар отасига хиёнат қилган одамлар эканини айтишга имконинг борми?» деди.

Мухаммад ибн Ашъас унинг айтганларини қилди.

Муслим келтирилганида, Ибн Зиёд уни қатл қилди. Кейин Хонеъ ибн Урва ал-Муродийни ҳам қатл қилди.

Имом Хусайн розияллоху анху Куфа томон юрмокчи бўлиб турганларида хузурларига Амр ибн Абдурроҳман ибн Хорис ибн Хишом қелиб:

«Менга Ирокка бормокчи эканинг хақида хабар етди. Мени сенинг амирлари, омиллари ва байти моллари бор юртга боришинг хавфга солади. Одамлар дирхам ва динарнинг бандаларидир. Мен сенга ёрдамни ваъда қилганлар, сенга қарши қитол қилиб қолишларидан кўркаман», деди.

Имом Хусайн розияллоху анху унга яхши муомала қилиб қайтардилар.

Сўнгра Абдуллох ибн Аббос розияллоху анху қелиб:

«Одамларни Ирокка бормокчи эканинг дахшатга солмокда, айт-чи, нима қилмокчисан ўзи?!» деди.

«Ушбу икки кун ичида юришга азму қарор қилдим», дедилар Имом Хусайн розияллоху анху.

«Ундок қилишдан сени Аллохнинг Ўзи асрасин! Аллох раҳмингни егур, сен менга айт-чи, сен амирларини ўлдириб, юртларини бошини тутиб, душманларини хайдаган қавмнинг олдига бормок-чимисан! Мен улар сени алдашларидан, ёл-гончи қилишларидан, сенга хилоф қилишларидан, сени ташлаб қочишларидан, сенга қарши чиқишларидан ва ашаддий душман бўлишларидан кўркаман», деди Абдуллох ибн Аббос.

Имом Хусайн розияллоху анху бу гапга жавобан:

«Мен Аллохга истихора қиламан. Кейин нима бўлишига назар соламан», дедилар.

Эртасига Абдуллох ибн Аббос яна қайтиб қелиб:

«Эй амакиваччам! Шунча сабр қилай деб уринсам ҳам сабр қила олмаяпман. Шу йўналишда кетаверсанг халок бўлиб, томиринг қуришидан кўркмокдаман. Ахир Ирок ахли хиёнаткор қавм. Уларга зинхор яқинлашма! Ушбу юртда туравер. Ахир сен Хижоз ахлининг саййидисан. Агар Ирок ахли ўзлари даъво қилаётганларидек сени

хохлайдиган бўлсалар, уларга хат ёз, омиларини ва душманларини кувсинлар. Кейин сен уларнинг олдига бор. Жуда чикмасанг бўлмайдиган бўлса, Яманга бор. Унда кўргонлар, даралар бор. Унинг ери кенг. У ерда отангнинг шийъалари бор. Ўзинг одамлардан четрокда бўласан. Одамларга хат ёзиб юборасан, таргиботчиларингни таркатасан. Ана шунда менимча, сенга ўзинг офиятда бўлган холингга сен яхши кўрган нарсани келади», деди.

Имом Хусайн розияллоху анху у кишининг бу гапларини қабул қилмадилар.

Шунда Абдуллох ибн Аббос розияллоху анху:

«Агар борадиган бўлсанг, аёлларингни ва кичик болаларингни олиб борма, мен сенинг ҳам Усмон катл қилинганидек аёлларинг ва болаларинг кўз ўнгида катл қилинишингдан кўркаман», деди.

У кишининг бу гаплари ҳам фойда бермади. Имом Хусайн розияллоху анху аёллари ва бола-чакалари билан йўлга тушдилар. Йўлда у кишига машхур шоир Фараздак дуч келди. Имом Хусайн розияллоху анху унга:

«Одамларнинг хабари қандок?» дедилар.

«Одамларнинг қалблари сен билан, қиличлари Бани Умайя билан. Қазо осмондан нозил бўлур. Аллох хоҳлаганини қилур», деди Фараздак.

Сўнгра Имом Хусайн розияллоху анхуга Абдуллох ибн Жаъфар розияллоху анхундан мактуб келди. Унда у киши Аллох номи билан қасам ичиб, зинхор қетмасликни сўраган эдилар. У кишининг мактуби ила Мадинанинг амири Амр ибн Саъиднинг омонлик хати ҳам бўлиб, қайтишни сўраган эди. Имом Хусайн розияллоху анху йўлларида давом этавердилар.

Йўлда у кишига Абдуллох ибн Мутийъ дуч келди. У Имом Хусайн розияллоху анхунинг қаёққа кетаётганларини билгандан сўнг:

«Аллохнинг номи ила эслатаман, эй Расулуллохнинг кизининг ўгли, Ислом ҳурмати ўтиниб сўрайман, араблар ҳурмати, Аллохнинг номи ила ўтиниб сўрайман, ундок қилма! Аллохга қасамки, агар Бани Умайянинг қўлидаги нарсани талаб қиладиган бўлсанг, улар, албатта, сени ўлдирадилар. Сендан кейин эса, ҳеч қимдан тап тортмай қўядилар. Аллохга қасамки, Ислом ҳурмати, Қурайш ҳурмати, араб ҳурмати бундок қилма! Ўзинг-ни Бани Умайяга тутма!» деди.

Имом Хусайн розияллоху анху бу гапларга ҳам эътибор бермай йўлда давом этдилар. У киши ўз одамлари билан Саълабийя деган жойга етганларида Муслим ибн Акийлнинг катл қилингани хабари келди. Баъзи кишилари:

«Аллох номи ила илтимос қиламиз, шу ердан қайт!» дедилар.

Аммо Муслимнинг яқинлари бунга қарши чиқиб:

«Аллохга қасамки, ўчимизни олмагунча қўймаймиз. Ёки Муслим татиган нарсани биз ҳам татиймиз!» дедилар.

Имом Хусайн розияллоху анху одамлари билан юриб бориб, Ботни Акаба номли ерга тушдилар. Ўша ерда у кишига араблардан бир киши учраб:

«Аллохнинг номи ила илтимос қиламан, ортингга қайт! Аллохга қасамки, фақатгина найзалар учига ва қиличлар тигига қараб қетмоқдасан! Анави сени чақирганлар сени жангга қеракли нарсалар билан таъминлаганларида ва ҳамма нарсани тайёрлаб қўйганларида борсанг, бўлар эди. Аммо ҳозир сен васф қилган ҳолатда зинхор бориб бўлмайди! Ортингга қайт!» деди.

У қетгандан кейин Хар ибн Язийд ат-Тамимий бошлиқ минг отлик келди. Имом Хусайн розияллоху анху уларга:

«Эй одамлар, Аллохга ҳам, сизга ҳам узр! Мен сизлардан кўплаб мактублар олганим, элчилар кўрганим учун улар, бизнинг олдимизга кел, бизнинг имомимиз йўқ, шояд, Аллох сен ила бизни хидоятга бошласа, деганлари учун келдим. Агар сизлар менга кўнглимни тўлдирадиган ваъда берсангиз, шахрингизга бораман, бўлмаса, келган еримга кайтиб кетаман», дедилар.

Улар индашмади. Бир оздан кейин ал-Хар:

«Бизга сенга йўликсак, Куфага—Убайдуллох ибн Зиёднинг олдига олиб боргуниimizча сизлардан ажрамаслик амр килинган», деди.

Имом Хусайн розияллоху анху унга:

«Бундан кўра ўлганинг яхшимасми!» дедилар.

Сўнгра у киши ўз одамларига отланиб ортга кайтишга амр килдилар. Ал-Хар уларнинг йўлини тўсди. Шунда Имом Хусайн розияллоху анху унга:

«Онанинг кўкингни кийгур, нимани истайсан!?» дедилар.

«Аллохга касамки, сендан бошқа араб бу гапни айтганда, ким бўлишидан катъи назар, онасини зикр килмай қўймас эдим. Аллохга касамки, сенинг онанинг яхшилиқдан бошқа билан зикр кила олмайман», деди ва у кишини Мадинага кайтиб кетмасликлари учун ҳамма чораларни кўрди.

Имом Хусайн розияллоху анху шимол томон юриб Найнавога бордилар. Ўша ерда уларга карши Ибн Зиёд юборган аскар етиб келди. Ўша аскарнинг бошлиги Умар ибн Саъд одам юбориб:

«Нима учун келдинг?» деб сўради.

«Юртингизнинг одамлари мактуб ёзиб келишимни сўрашди. Агар мени ёқтирмасалар, кайтиб кетаман», дедилар.

Умар бу ҳақда Ибн Зиёдга хат юборди. Шеърый услуб ила ёзилган хатда, чангалимизга тушганда нажот топмокчи, энди иложи бормикан, деган маъно бор эди. Ибн Зиёд, Хусайнга Язидга байъат қилишни таклиф қил. Агар қабул қилса ўйлаб кўрамиз, ундан ва одамларидан сувни тўсиб қўй, деган амрни қилди.

Имом Хусайн розияллоху анху: «Менга имкон беринглар, келган жойимга кайтиб кетаман», дедилар. Улар: «Ибн Зиёднинг ҳукмига туш», дедилар. У киши бу гапни қабул қилишлари мумкин эмас эди. Урушдан бошқа илож қолмади.

Имом Хусайн розияллоху анхунинг одамлари ичидаги эркаклар саксон кишидан ортмас эди. Жанг бошланди. Кўп ўтмай Имом Хусайн розияллоху анху ва у кишининг барча эркак яқинлари қатл қилиндилар. Ирокликлардан саксон саккиз киши ўлди. Бу нобакорлик Қарбалода бўлди.

Имом Хусайн розияллоху анхуни Синан ибн Авс ибн Амр ан-Нахаъий найза санчиб ўлдирган эди. У от устида туриб, одамларидан Хавлий деганига, унинг қалласини уз, деди. Хавлий Имом Хусайн розияллоху анхунинг қаллаларни таналаридан узмокчи бўлиб ҳаракат қилган эди, холсиз бўлиб қила олмади. Синан ўзи отдан тушиб қаллани танадан узди. Бу мислсиз жиноят олтимиш биринчи хижрий сана, жума куни бўлди. Ўша куни Ошуро кунига тўғри келган эди.

Жиноятчилар гуруҳи қолган шахидларнинг ҳам қаллаларини таналаридан кесиб олдилар. Сўнгра қаллаларни кўтариб, қизлар ва аёлларни ҳайдаб Убайдуллох ибн Зиёднинг олдига шошилишди. Мусибат ўтида ёнаётган қиз-аёллар Имом Хусайн розияллоху анхунинг тирик қолган ягона ўғли Али ибн Хусайнни кўтариб, фиғонлари дунёни тўлдириб боришар эдилар.

Нобакорлар ўз хўжайинларига яхши кўриниш мақсадида етмиш икки дона бошни бўлиб

олиб кўтариб боришар эди.

1. Имом Хусайн розияллоху анхунинг бошларини Хувлий ибн Язид олиб борарди.

2. Киндаликларга ўн учта бош теккан эди.

3. Хавозонликлар йигирмата бошни олиб боришарди.

4. Бану Тамимлар ҳам йигирмата бошга эга бўлганди.

5. Бану Асад еттита бошни олишганди.

6. Мазхажликлар ўн битта бошни олишган эди.

Уларнинг раҳбарлари Шаммар ибн Зилжўвшан, Кайм ибн Ашъас, Амр ибн Хажжаж ва Урва ибн Кайс эди. Улар ана шундок холда ўз бошликлари Убайдуллох ибн Зиёднинг олдига кириб боришди.

Анас розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Ибн Зиёднинг олдида эдим. Шунда Хусайннинг боши келтирилди. Бас, у кўлидаги чўп билан унинг бурнига ишора қилиб:

«Бунга ўхшаган чиройлини кўрмаганман», деди.

«Бу уларнинг ичида Расулуллох соллаллоху алайхи васалламга энг ўхшагани эди», дедим».

Термизий ва Бухорий ривоят қилишган.

Шарх: Ўша ерда бошка бир саҳобий Зайд ибн Аркам розияллоху анху ҳам бор эдилар. У киши конхўр Убайдуллох ибн Зиёдга:

«Кўтар чўпингни! Мен Расулуллох соллаллоху алайхи васаллам бунинг ўша сенинг чўпинг тегиб турган жойидан ўпганларини кўрганман!» деб бақирдилар. Сўнгра улуг саҳобий бор овозлари билан хўнграб йиглаб юбордилар.

Ибн Зиёд у кишига:

«Икки кўзингни Аллох йигига тўлдирсин! Агар мункайиб акли кетиб қолган чол бўлмаганингда бўйингдан чопар эдим», деди.

Зайд ибн Аркам розияллоху анху кетганларидан кейин одамлар ичида шивир-шивир гап бошланди. Улар:

«Аллохга қасамки, Зайд ибн Аркам розияллоху анху бир гап айтдики, Ибн Зиёд эшитганда уни ўлдирад эди», дейишди.

«Нима деди?» деб сўради бирови.

«Эй араблар, сизлар бугундан бошлаб кулсизлар! Фотиманинг ўглини ўлдирдингиз! Маржонанинг ўглини ўзингизга амир қилдингиз! У бўлса, сизнинг яхшингизни ўлдириб, ёмонингизни кул қилмоқда. Йўқолсин хорликка ва орга рози бўлганлар!» деди», дейишди.

Хар бир золим жазосини тортмай қолмайди. Кўп ўтмасдан золим ва фосик Убайдуллох ибн Зиёд ҳам қилмишига яраша жазосини тортди. Олтиш олтинчи хижрий сана зулҳижжа ойида Мухтор ас-Сақафийнинг амрига биноан Иброҳим исмли аскарбоши Ибн Зиёд ва унинг одамларини Жозир деган жойда ўлдириб, қалаларини узиб ўз бошлигининг олдига табоққа солиб олиб борди. Уларнинг бошлари Мухтор ас-Сақафийнинг олдига ташланди. Шунда бир кичик илон қелиб, Ибн Зиёднинг оғзига кирди. Бир оз ўтиб илон унинг бурнидан чиқди. Кейин бурнидан кириб оғзидан чиқди. Ўша илон мазкур ҳаракатини тўхтамай давом этдирди. Сўнгра жиноятчиларнинг бошларини Маккага Ибн Зубайр розияллоху анхуга юборилди. Уларни ўша ерда қўчага осиб қўйилди. Ибн Зиёд ва унинг шерикларининг жуссаларини эса, ал-Аштар қуйдириб ташлади.

Шуниндек, Имом Хусайн розияллоху анхунинг катлларида ҳозир бўлганларнинг барчалари ҳам бу дунёдан хору зор бўлиб ўтганлар. Хатто уларнинг зурриётлари ҳам доимий равишда хорликда ўтганини тасдиқловчи ривоятлар тарих китобларимизда кўп. Имом Хусайн розияллоху анхунинг ва у зотнинг яқинларининг ваҳшиёна ўлдирилишлари бутун Ислом оламини дахшатга солди. Бани Умайяликлардан нафрат қилиш, ирокликларни сўқиш оддий бир ҳолга айланиб қолди. Хатто раҳбарлар ўзларини оқлаш учун гумашталарини жазолашга ҳам ўтдилар. Мусулмон оламининг Имом Хусайн розияллоху анхуга нисбатан бўлган чексиз муҳаббати уларни хавф-хатар остида қолдирган эди.

Бу улкан жиноят содир бўлганда дунё мусулмонларнинг кўзига бошқача кўриниб қолди. Бу ҳақда ҳар хил ривоятлар жуда ҳам кўп. Айниқса, Имом Хусайн розияллоху анхунинг ўлдирилишлари тафсилоти кишининг юрагини қон қилмай қўймайди.

Эҳтимол, шунинг учундир, буюк аллома Жалолиддин Суютий «Тарихи Хулафо» номли китобларида:

«Унинг (Имом Хусайн розияллоху анхунинг) катл этилиши узокдир. Уни зикр қилишни қалб кўтара олмайди», деб ёзганлар.

Камина ходимингизнинг қалби ҳам бу мусибатни кўтара олмади. Ислом оламининг бу улкан мусибатини иложи борица юмшатиб ёзишга уринди. Шу билан бирга, ҳазрати Усмон розияллоху анхуга қарши фитнадан бошлаб, ушбу фожияни ёзиб бўлгунча соч-соқолидаги оқларни сезиларли қўпайганини мулоҳаза қилди.

Маъшур тарихчиларимиздан бирлари таъкидлаганларидек, бу мусибатларга Ислом умматидан бошқа уммат дуч келганида титилиб кетган бўлар эди. Аммо Аллох таолонинг инояти бу умматни сақлаб қолди.

Имом Хусайн розияллоху анхунинг шаҳидликлари муносабати ила табиат муҳитида ҳам одатдан ташқари ҳолатлар вужудга келгани ҳақида ривоятлар кўп. Биз саҳиҳ ривоятлардан қилган бир тушни ўрганамиз, ҳолос.

Салмаа розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Умму Саламанинг олдиға қирсам, йиглаб ўтирган экан. Мен унга:

«Сизни нима йиглатмокда?» дедим.

«Тушимда Расулуллох соллаллоху алайхи васалламни кўрибман. У зотнинг бошлари ва соқолларида тупроқ. Сизга нима бўлди, эй Аллохнинг Расули, десам, ҳозиргина Хусайннинг катл этилганини кўрдим, дедилар», деди».

Термизий ривоят қилган.

Шарҳ: Ҳа, инсоният тарихидаги улкан жиноят– суюкли набиралари Имом Хусайн розияллоху анхунинг ваҳшиёна катл қилинишлари Расулуллох соллаллоху алайхи васалламнинг ҳам тинчларини бузган эди.

Мусулмон умматининг Имом Хусайн розияллоху анхунинг қотилларига бўлган нафрати чексиздир. Ўша вақтнинг ўзидаёқ жумҳури уммат ирокликларни кўргани кўзи йўқ жамоатга айланган эди.

Ирок аҳлидан бир киши Абдуллох ибн Умардан эҳромдаги одам пашшани ўлдириши ҳақида сўради. Шунда Ибн Умар:

«Ирок аҳли пашшани ўлдириш ҳақида сўрайдиларми!? Расулуллох соллаллоху алайхи васалламнинг қизларининг ўглини ўлдиришиб бўлиб-а?! Набий соллаллоху алайхи васаллам, иқовлари менинг дунёдаги райхонларим, деган эдилар!» деди »

Бухорий ва Термизий ривоят килишган.

Термизийнинг лафзида:

«Ирок ахлидан бир киши Ибн Умардан ки-йимга теккан чивиннинг кони хакида сўради.

Шунда Ибн Умар:

«Манавуни каранглар!!! Набий соллаллоху алайхи васалламнинг ўгилларини ўлдириб кўйишиб, чивиннинг кони хакида сўраб юрибди! Мен у зотнинг:

«Хасан ва Хусайн икковлари дунёдаги рай-хонларим», деганларини эшитганман», дедилар», дейилган.

Шарх: Салтанат учун интилиш, банданинг розилигини Аллохнинг розилигидан устун билиш каби иллатларга дучор бўлган nobakorлар Имом Хусайн розияллоху анхудек зотни катл килишга кўл урган эдилар. Бу ишлари ўзларига икки дунёда тавкилаънат бўлиб қолишини хаёлларига келтирмаган эдилар. Айни вақтда ўша nobakorлар бу номардликлари Имом Хусайн розияллоху анху учун икки дунёда шараф бўлиб қолишини ҳам ўйламаган эдилар.

Ха, хар бир ўлдирувчи голиб эмас. Хар бир ўлувчи мағлуб эмас. Балки кўпгина золим ўлдирувчилар борки, уларнинг котиллиги мағлублигидир. Шунингдек, кўпгина ўлдирилганлар борки, уларнинг мактуллиги мансурлигидир. Улар ўзларининг ўлими ила кўплаб золимларни икки дунёда мағлубу малъун бўлишига сабаб бўладилар. Имом Хусайн розияллоху анху ана шундок мактул мансурларнинг имоми хамдирлар. Аллох таоло у зотдан Ўзи рози бўлсин!

Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф